

International Theatre Institute ITI

World Organization for the Performing Arts

Poruka za Svjetski dan kazališta 2026. – 27. ožujka

Autor poruke: Willem Dafoe, SAD

Glumac, kazalištarac

Svjetski dan kazališta 2026.

Glumac sam prvenstveno poznat kao filmski glumac. No moji su korijeni duboko u kazalištu. Bio sam član glumačke skupine Wooster Group od 1977. do 2003.; stvarali smo i izvodili izvorne predstave u The Performing Garage u New Yorku te nastupali širom svijeta. Radio sam i s Richardom Foremanom, Robertom Wilsonom i Romeom Castellucijem. Sada sam umjetnički direktor Bijenala kazališta u Veneciji. Ova funkcija, događaji u svijetu i želja da se vratim kazalištu snažno su oblikovali moju vjeru u jedinstvenu pozitivnu moć i važnost teatra.

U skromnim počecima moga djelovanja pri Wooster Group, kazališnoj družini iz New Yorka, često bi na nekim izvedbama u svom kazalištu privukli vrlo malo publike. Pravilo je često glasilo da ako ima više izvođača nego publike, možemo se odlučiti na otkazivanje. No nikada to nismo učinili. Mnogi iz družine nisu bili profesionalni kazalištarci, već ljudi iz različitih profesija koji su se okupljali kako bi stvarali teatar; iako *show must go on* nije zapravo bila naša mantra, osjećali smo obavezu da nastavimo svoje susrete s publikom.

Često bismo također imali probe tijekom dana, a navečer izvodili materijal kao radnu verziju. Ponekad bismo godinama radili na jednoj predstavi, uzdržavajući se putujućim izvedbama starijih predstava. Višegodišnji rad na nekom komadu često bi mi postao zamoran, a probe pomalo naporne, no takve neizbrušene izvedbe uvijek su bile uzbudljive – iako bi nam malobrojna publika došla kao osuđujuća presuda razine interesa za naš rad. Shvatio sam svejedno da koliko god malo ljudi došlo, publika kao svjedok kazalištu daje smisao i život.

Baš kao što kaže natpis u kockarnici „MORATE BITI PRISUTNI DA BISTE POBIJEDILI“. Zajednički doživljaj čina stvaranja u realnom vremenu, koji se može zapisati i oblikovati, no

svejedno je uvijek drugačiji, zasigurno je prednost kazališta. Društveno i politički, teatar nikada nije bio ovako važan i ključan za naše razumijevanje sebe i svijeta.

„Slon u prostori“ su nove tehnologije i društvene mreže, koje nam obećavaju povezanost, no razvidno su fragmentirali i izolirali ljude jedne od drugih. Računalo koristim svakodnevno iako nemam društvene mreže, čak sam *googlao* sebe kao glumca i tražio informacije od umjetne inteligencije. No samo slijep čovjek ne bi prepoznao da postoji opasnost da ćemo ljudski kontakt zamijeniti odnosom s uređajima. I dok nam neka tehnologija može poslužiti, problem neznanja tko je s druge strane komunikacijskog kruga je dubok i pridonosi krizi isitne i stvarnosti. Iako internet može postavljati pitanja, vrlo rijetko prenosi osjećaj divljenja koji kazalište stvara. Divljenja ukorijenjenog u pažnji, angažmanu i spontanoj zajednici prisutnih u krugu akcije i reakcije.

Kao glumac i kazališni autor i dalje vjerujem u moć teatra. U sve podijeljenijem, opresivnijem i nasilnijem svijetu, zadaća nas kao kazalištaraca je da spriječimo propadanje teatra isključivo kao komercijalnog subjekta posvećenog zabavi zbog distrakcije, ili kao suhoparnog institucionalnog čuvara tradicije, te da umjesto toga očuvamo njegovu moć da povezuje narode, zajednice, kulture i iznad svega da propituje kamo idemo...

Dobar teatar propituje naša razmišljanja i potiče nas da zamislimo ono čemu težimo.

Društvene smo životinje i biološki smo osmišljeni za doticaj sa svijetom. Svako osjetilo vodi k susretu, a zahvaljujući tim susretima postizemo više određenje onoga što jesmo. Zahvaljujući pripovijedanju, estetici, jeziku, pokretu, scenografiji – kazalište nam, kao cjelovita umjetnička forma, omogućuje da vidimo kakav je bio, kakav jest i kakav naš svijet može biti.

Prijevod s engleskog jezika: Ivana Ostojčić